Samenvatting

Het college stelt het geactualiseerde Ontheffingenbeleid ZES Maastricht 2027 vast en mandateert de RDW voor de uitvoering daarvan via het landelijke centrale ontheffingenloket.

Met het voorstel worden landelijke afspraken uit de Uitvoeringsagenda Zero-emissiezones bestel- en vrachtauto's verwerkt in het Maastrichtse ontheffingenbeleid. De wijzigingen betreffen onder meer aanpassingen van verschillende ontheffingscategorieën, verduidelijking van de regels en het vastleggen van afspraken voor de periode na 2030. Hiermee wordt ondernemers en voertuigeigenaren meer duidelijkheid geboden en blijft Maastricht aangesloten bij het landelijk uniforme ontheffingenstelsel. Het geactualiseerde beleid treedt op 1 januari 2027 in werking.

1. Beslispunten

Het college besluit:

1. het 'Ontheffingenbeleid ZES Maastricht 2027' vast te stellen onder het gelijktijdig intrekken van het 'Ontheffingenbeleid ZES Maastricht 2026'.
2. Mandaat te verlenen aan het de Dienst Wegverkeer (RDW, centraal loket ontheffingverlening ZES) voor de uitvoering van het 'Ontheffingenbeleid ZES Maastricht 2027' onder het gelijktijdig intrekken van het 'Besluit mandaat en machtiging ontheffingen nul-emissiezone Maastricht 2026'.

Besluit Burgemeester en wethouders d.d. 3 november 2026:

Conform.

2. Aanleiding

Sinds de invoering van de zero-emissiezone voor stadslogistiek (ZES) in 2025 beschikt Maastricht over beleidsregels voor het verlenen van ontheffingen aan voertuigen die niet aan de toegangseisen voldoen. Binnen de landelijke Uitvoeringsagenda Zero-emissiezones bestel- en vrachtauto's zijn inmiddels geactualiseerde afspraken gemaakt over de inhoud en toepassing van deze ontheffingen. Om aan te sluiten bij deze landelijke afspraken, de uitvoerbaarheid te verbeteren en ondernemers meer duidelijkheid te bieden over de toegangsregels tot en met en na 2030, is actualisatie van het Maastrichtse ontheffingenbeleid noodzakelijk. Daarnaast is een hernieuwde mandatering van de RDW vereist, zodat de uitvoering van het geactualiseerde beleid via het landelijke centrale ontheffingenloket kan worden voortgezet.

3. Beoogd effect

Door de voorgestelde aanpassingen op het ontheffingenbeleid wordt beoogd het beleid beter te laten aansluiten op de actuele praktijksituatie en op wensen van ondernemers. Gemaakte afspraken over toegangsregels na 2030 zijn verwerkt in de beleidsregels zodat mensen weten waar ze aan toe zijn na 2030 en hun beslissingen hierop kunnen afstemmen.
De hernieuwde mandatering van het RDW zorgt ervoor dat zij het geactualiseerde ontheffingenbeleid voor de gemeente kan uitvoeren.

4. Argumenten

1.1 *De wijzigingen bestaan uit een aantal kleine verbeteringen en verduidelijkingen van het ontheffingenbeleid voor ondernemers en daarnaast:*

- De ontheffing voor particulier gebruik van een bestelbus liep af in 2028. Deze wordt nu conform landelijke afspraken automatisch verlengd tot 2030.
- Een aantal bijzondere voertuigen die voorheen generiek vrijgesteld waren gaan vallen onder de ontheffing bijzondere voertuigen of niet emissieloos verkrijgbaar. Hiermee kunnen we in de toekomst beter inspelen op de beschikbaarheid van emissieloze alternatieven. Ontheffingen worden afgegeven voor een periode totdat een voertuig 13 jaar wordt. Dit in verband met de reële afschrijvingstermijn van voertuigen.
- Voor ontheffing voor aangepast voertuig vanwege handicap en voor dierenambulances is de einddatum van 2030 geschrapt zodat deze ontheffingen ook daarna beschikbaar blijven. Beschikkingen worden afgegeven voor 5 jaar.

- Voor verhuiswagens vervalt de ontheffing per 2030. Hiervoor zijn inmiddels voldoende ZE alternatieven beschikbaar.
- Ontheffingen voor individuele omstandigheden, zoals bedrijfseconomische omstandigheden, niet-emissieloos verkrijgbare voertuigen, netcongestie en afwijkingsbevoegdheid worden ook na 2030 gecontinueerd.

1.2 *De wijzigingen in het ontheffingenbeleid worden landelijk uniform doorgevoerd en zijn in lijn met eerdere landelijke afspraken.*

In de 'Uitvoeringsagenda Zero-emissiezones bestel- en vrachtauto's (UAZ)' die ook door het Maastrichtse college is ondertekend zijn afspraken gemaakt over de landelijke werking van ontheffingen. Met dit nieuwe ontheffingenbeleid geven we hieraan invulling. Alle gemeenten met zero-emissiezones stellen dit geüniformeerde ontheffingenbeleid vast. Op 7 juli 2026 is dit geactualiseerde beleid geaccordeerd in de landelijke projectgroep voor de uitvoeringsagenda zero-emissiezones. Door uniform beleid en een centraal landelijk loket bij de RDW maken we het proces zo eenvoudig mogelijk voor ondernemers

2.1 *Het nieuwe mandaatbesluit stelt de RDW in staat het te actualiseren ontheffingenbeleid uit te voeren.*

Naast enkele redactionele wijzigingen zijn de volgende zaken gewijzigd:

- Verduidelijkt is dat de gemandateerde bevoegdheid ook het ambtshalve verlengen van bestaande ontheffingen overeenkomstig het ontheffingenbeleid omvat.
- Verduidelijkt is dat RDW ook het mandaat heeft om ontheffingen in te trekken.
- Beschreven is dat het mandaat ook de bevoegdheid omvat om voor nog niet op kenteken gestelde voertuigen toezeggingen te doen zoals omschreven in het Ontheffingenbeleid, en deze toezeggingen na kentekening en verificatie op verzoek van de aanvrager om te zetten in een ontheffing.

5. Kanttekeningen of risico's

1.1 Gewijzigde beleidsregels hebben invloed op eerdere besluiten

Wanneer beleidsregels wijzigen heeft dat invloed op besluiten die genomen zijn op basis van de vorige regels. De gewijzigde beleidsregels bevatten echter geen aanpassingen waardoor aanvragers onder de oude regels benadeeld worden. Ontheffingen die verleend zijn onder de oude regels en die nu een langere geldigheidduur krijgen worden automatisch verlengd.

2.1 RDW boordeelt en beslist over verlenen en intrekken ontheffingen

Door RDW te mandateren voor de ontheffingverlening via het centraal loket is Maastricht minder direct betrokken bij de ontheffingverlening van de meeste aanvragen. De ontheffingsaanvragen vanwege bedrijfseconomische omstandigheden en afwijkingsbevoegdheid worden wel altijd voor een finaal besluit voorgelegd aan de gemeente. De lokale ontheffing ambulante handel Maastricht valt buiten het centraal loket en wordt volledig door Maastricht zelf afgehandeld. Hierdoor neemt Maastricht altijd de finale besluiten over alle ontheffingen waarvoor kennis van de lokale situatie van belang is en waarbij maatwerk mogelijk noodzakelijk is. Dit geldt voor alle gemeenten met een ZE-zone die deelnemen aan het centraal loket voor ontheffingverlening.

6. Financiële gevolgen

Het vaststellen van de geactualiseerde beleidsregels en de hernieuwde mandatering van de RDW hebben geen financiële gevolgen. Alle legesbedragen blijven gelijk.

7. Vervolgtraject besluitvorming, uitvoering en evaluatie

De voorbereidingen van de implementatie van het geactualiseerde ontheffingenbeleid bij de RDW worden in Q4 2026 afgerond. Per 1 januari 2027 treedt het nieuwe ontheffingsbeleid in werking.

8. Communicatie

Nieuw beleid wordt openbaar gepubliceerd. Daarnaast zal op de landelijke website en de aanvraagportal voor het centrale RDW-loket de informatie over de geactualiseerde beleidsregels gecommuniceerd worden. In de losse adviesgesprekken die worden gevoerd met ondernemers worden zij ook geattendeerd op de veranderingen.